

Posudek vedoucího na diplomovou práci Daniely Řepáskové **Dětský domov jako jedno z východisek v situaci nefunkční rodinné péče**.

Autorka si vybrala „tradiční“ téma týkající se života dětí v dětských domovech, které zpracovala netradičně. Mezi absolventskými pracemi poslední doby, zdůrazňujícími negativní dopady této formy péče o děti, vyváženým způsobem naznačuje přínos i limity pobytu v dětském domově.

Práci rozděluje na teoretickou a praktickou část. Uplatnění psychologického, sociologického a právního přístupu umožňuje budování etického pohledu. Podstatná část textu je opřena o konstatování, že v dnešním postmoderním manželství není příliš místa pro děti (s. 12). S tím souvisí i zvyšující se počet „sociálních“ sirotků. Předložená koncepce v jednotlivých částech působí jako kvalifikovaná obhajoba potřeb dětí.

V první kapitole autorka aktualizovala téma rodiny vzhledem k dnešní situaci a podtrhuje jejich převažující hédonistické ovzduší, s manželstvím na dobu neurčitou, kterou lze jednostranně vypovědět. Dítě je v této souvislosti pocíťováno jako element brzdící individualizaci a je hlavně tím, kdo pocíťuje důsledky narušených hodnotových vztahů v problémových, dysfunkčních a afunkčních rodinách.

Druhá kapitola nazvaná Rodina v obtížné situaci se detailně zabývá typologií krizových situací a konfliktů, jejich projevy a různými dopady na dítě. Určitě stojí za pozornost orientace sociálních služeb na podporu zanedbaného dítěte a jeho rodiny. V první řadě jde o stabilizaci sociální situace, následně o rozvoj rodičovských dovedností.

V tomto duchu pokračuje i třetí kapitola věnována řešení krizových situací, počínaje diagnostikou a konče následným doporučením informačních programů a služeb. V neposlední řadě jde o posouzení potřeb ohroženého dítěte. Jedním z účelných nástrojů v tomto směru může být, podle autorky, sanace rodiny v případě ohrožení dítěte zanedbáním péče. Do této části spadá i výčet pozitiv vyplývajících z pobytu dítěte v dětském domově. Jde o obnovení a znovuzískání ztracené důvěry k dospělým, nabytí pocitu sebedůvěry a získání znalostí ke zvládání každodenních kroků.

Čtvrtá kapitola je věnována praktickým poznatkům a charakterizuje život v dětském domově rodinného typu. Zkušenosti ze sociální práce s dětmi naznačují existenci etických dilemat. Autorka popisuje možné využití francouzských zkušeností při spolupráci s rodinami dětí umístěných v dětských domovech. V legislativě ČR však chybí zákonná opora pro sanaci rodiny, která by rodiče zavazovala k pečlivé výchově (s. 77). Výzkumná část se zejména zaměřila na postižení významu individuálního výchovného přístupu v dětském domově, jako formy zmírnění a prevence psychické deprivace dětí v ústavní péči.

Práce naznačuje přínosy, ale i omezení spojená s pobytem dítěte v dětském domově, současně i

nedostatečný právní rámec pro efektivní pomoc ohroženým a deprivovaným dětem. Ilustruje nedostatek etických přístupů na úrovni společnosti ve vztahu k zanedbaným dětem a jejich konkrétní dopady do výchovného působení pracovníků dětského domova.

Práce, přes občasné drobné překlepy (např. s.50 české republiky), splňuje požadavky po obsahové i formální stránce a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze 13.8. 2009


dr. Ján Mišovič, CSc